

శ్రీ గ్రంథము.

(28)

అంగశృంగారము.

ఇది

(28)

భగవత్కవి మునుంబనకసింహాచార్యస్వా
మిగారిచే రచియింపబడి మండపా
క నీతారామస్వామిగారిచే
ముదితంబయ్యె.

160/3-14

తెలుగులో నిట్టికవనము యిదివరలో ప్రట్టలేదు
ఇక ప్రట్టబోదు.

(మొదటికూర్పు 200)

— 0 —

విజయనగరం

SL No. 836

SL No. 7444.

శ్రీ వేదవ్యాస మహాకవిగారిచే అప్పబడినది.

1914

అ

క క క క

అంగశృంగారము

:- మదనగోళాల ధ్యానము :-

అంగశృంగార పుష్పవళి! శైవచాపరథాంగపాంచజ!
 నర్మకీరీషట్కరాబ్జులు సుధాఫంబింబ నివన్దలోక భా!
 దంకరవేణులంబి కరితామంసద్వితయండు నిస్ఫుర!
 త్కంకుమపల్లవగ్రహుడు గోపకుమారు! దుమముబోవుతగా

తననర్వోన్నతిజహ్నగా తనద్రుకోధబాంటిరుదుండుగా!
 తనకారుణ్యము భామగాబాడకుగా- దైత్యాయారా
 మకీర్యచూపంబుగ- నెద్దిగొంచునుతు జేయంబోలుం
 చుంకనె! తనశృంగారముగానరాదుతునిగా చాజేసెనే
 దేవునిన్!

చక్కనిదంపతులమిగుల చక్కనిపుత్రుని గాంచిరంచు సర్
 దిక్కులకెక్కకీర్తి విబుధీవదనం బురుహవత్కర్తరా!
 దృక్కలరావషేడర శిశిషమృదూక్తులనే కుమారులుచే!
 చక్కరనింజిజోదతడు సర్వభుంబులొసంగిజోవుతగా!

మగువలనకావలయును

సాగనువ్యర్థించెనృహరి. మగహాభరిగి

మగవానికి మగువలెగా

తగులమికింబట్లుమనసు దనియగవిమడిగ

చం॥ అరవిందాస్తుడ పారవీర్యుడ జతుం- డాత్మంతికానందని-
భారసంపూర్ణవిభూతి తాదృశరతి- ప్రాశస్త్యమిదిదిహో॥
త్కరమాత్మ్యమునుభవకౌంటు విలసత్పాశంకుక పోల్లన-
త్కరకంజాతుడుకామదేవుడివివేటకవిన్నిజోమన్మయం॥ ౧

చం॥ వశమశతైలనగుమన- పుకములంగడు దిద్దితర్పిసన్
తడునియకళకేశములు- తామ్రకయించుక లొంగుకొనివం॥
కరగతులన్నిజూపినను- గానిగంగన కంటికింపులై॥
మెరసెననంగుడేలు తలమీదటివారిల కెద్దిలప్పునీడం

౨॥ చీకటిమింగిచిక్కెడు- ని నీకలి నూటికప్పు న్నదేవుడుట॥
గాకితదాగుభావమొలక గండనియొచ్చి మామమరవే॥
రేమహారిజేసవిధి- లేబలట్టొనరి చెన్నిది య॥
చీకటిచెచ్చెరన్ మిగుల జేరివిధించిపూజింపరాన్॥ ౨

౩॥ కలువలరేనిధాకకు చె- కాచెకలైయరుల దిశందరా॥
వలులనుమంగ గాంచివిధివానికి కల్వలరేనితోగడున్॥
చెలిమిఘటించజోలునటు పేయనిచో చెలిమోముపిరియిక్కు-
లువలరేనితోగలయ॥ గాగలవొక్కొక చాంధికారముల్ 3॥

తరుణిశరంబునందిడిల తాంతములంగడు పూజజేసివం॥
గురులునిబాధనంబెడలి- కోమలికోమలపాదపాఞ్చలం॥
బారలు- తమామయాత్మలకు- భూరివదంబునాకిప్పుడబ్బినన్॥

దొరుగ ప్రపూర్య వాసనలు- తోచినయట్లునటింతురక్షరణ్ ।

మ॥ త్రిజగత్స్నేహనిరంతరప్లుతః- దీపించునిక్కల్మిషే ।
 త్రిజగద్దీపము వెట్టితిద్దనకచ- శ్రీకజబలంబంబుధి ।
 ప్రజనూకాశమునిండి చందునిభావంబులశంకించి వి॥
 కజగభూండదివేరెభో కడుగుకేగ న్వేగ శాసించె బా॥ ౧॥

సీ॥ జీలాడునిబిడేంద్ర నీలచక్రసహస్ర ।
 మాలికామంజరీ జాలమనగ ।
 జూపట్టునిధిమండు జూవగానిర్మించు ।
 కూటచూడక పించగుచ్చమనగ ।
 కాదుగ్రన్యూధాత కాటుకల్ వషింప ।
 గల్పించుభాంబరీ ఘనమనగ ।
 గజనల్లుతిరిగి సంగ్రాహిగ శృంగార ।
 మోలెనరితైవభోచ్చయమనగ ।

గీ॥ నలరుచిరస్మృత్యైవప్రసన్న హాసవంచ ।
 జరనరాపోహనశ్రయా నహవిరించి ।
 పరికలితనూత్నఃకథు లిల్లుపంచమనగ ।
 పరతమమునైన దరుమున తరుణిమరుము ॥ ౨॥

గీ॥ కాంతిథాలాశమై మోముగలసిమెలగ ।
 ముంగుడులుమాటికెటునటు- మొగముబొట్టు ।
 నెన్నరాశోపిత స్నేహమెన్నడైన ।
 సహజకుటిలత మూవ్వగాజులనొక్క ॥ ౩॥

ఉ॥ రాకకునిండి గ్రిక్కిరియురాజుకళశ సతిపక్షపున్న శర ।
 కైకొనితేర మేటులిడి కంజధవుండలివేణిమోముగా ।
 జేకొనిసేయబోలునిటు సేయనిచో నమితామృతోద్వలా ॥

కాకరహుటయెట్టులనదధాము లయ్యమరాదసశ్శ్రీకృత్|

చ| కలయగనీయకాదు చెలికన్నుల నివ్వరుజేరినెయి|
గ్గలవువిరాళిహుంచ దెజగంబనినాసికి నడ్డుబెట్టక|
న్నులువిరహార్తిచే మనసునుచ్చిదరిన్ శ్రుతినిమ్మకూపమూర్|
గలుగుటనందుగూలజన గావిధిహున్వైవిరాన హుంకృతికా|

చ| కుపలయమీననానినుహ కోటులకూపునీ గుజేరిపై|
గనయగంబంబున నగంబులకెక్కెన్ నీవ్వెనదనినల్|
చెవులజడంగలంబడకచేడియ భాచనపునెరమున్|
చెవినుగల్వదీముగొని చేరువజేదీ గ్రసించు నేమనకారం|

మ| అరుంజెక్కెలు ప్రవృత్తికి మేలుకొన్నాడు యచ్చవి
చ్చులవారాళికి మాండ్లిక శయముజై నెక్కెన్గూర్చెత్తులై|
పెలుచనభూమణ మాయననభావితై పెన్దులియలిబుకకివి|
లలనల్వ ప్రతిబింబసేతర ప్రబోల్లానంబుకీపించెగళ| ౧౧|

చ| ద్రిమ్మనిసుప్తబుప్తలయ తేనియలా నెను తేల్లిభాంతిజం|
జమ్మనికొమ్మనాన జొంజూచిన నాసికచీరించితే|
తుమ్మదసుమ్మెద దొలగు దూరకునే నుపుబుప్తగౌననక|
గ్రమ్మరవాణినవ్వె నదిగమ్మనితమ్మెదనక విధాతయుక| ౧౨|

మ| చెలికన్నుంగవకర్ణశుక్తికల సుశ్రీవైఖరున్| సైవశేకలుకకమా
టిక రంధ్రమూర్ వెతుకగా నక్కర్ణమూర్ దానిచెంతలగిన్నక
కొనలెరజేతెయని గోతంబ్రదోయనంకింప నీకలహం
దేనిబాయనీద్దుకనులక ఘ్రాణంబలిన్నిగర్థక| ౧౩|

మ| ననుజొలండలపోయెన్నే తలక్రిందంగూలగానెనినె|

శనిబద్ధకాలలపుష్పమా యెరుగవా చాంకేయపల్లమ్యైవ
 జెవయంబాస్వసులంబులో వెలియడోకేచాంకీక భృంగరా
 జనినవృంజెలినానయాత్మ శిఖరప్రాలంబి ముత్తాచ్ఛః 108

చ1 చలియకనురకటారి జగిజిమ్మగనాసికనైకవళిః
 నలికసుబాకుసేయగ ఘవంబయి యుస్మైవకోవృచ్చామర్
 తలకానివ్రీయకన్యమలు భగ్యుపాత్తులు పీఠాదాయనా
 ట్లలవడుభామమామూ వయినంచుక శంకుమ బుగ్గంతట 109

చ1 పెనుసరిగుంపురాత్రి యయిపలపు వహించెముఖేదుదీధిలి
 దసయిచుద్యకృకోంబులు తద్దనుహెత్తుగలబ్బజక్కవర్
 గనియెడయంగలక పెనగించెమూర్తీకలర తైలవం
 బువగడువశ్రులోల్కగనిహరికృపాపభిషిక్కు మాన్వహి 110

క01 మదమడను రాగడుగము
 హృదయంబునగిట్టి బురుజులత్రైమళగలిగి
 మదిలెమ్మణకప్పయిగను
 డదెముక్తాహారభేయమమదువి భృతము 111

క01 తురునిట్టుచుంతయు గమి
 తరుణిభుజాయగళియరుణతరమ్మదుకరళా
 నురవములు ముఖఫలములు
 స్ఫురదంగుళులందుదోరములు బయలయ్యె 112

ఉ1 ఏదగునుల్కులంబగములన్నియు శైచ్ఛిత్రనంచుమిచ్చియో
 యైదిట్టైదునై తుమరి యైదుమరై దులంతానివానినా
 భోదితసారహీరసఖిరోజ్యలితాంగులిపుష్పబాణములే
 పూదోపజోదుకెచ్చెపిధి పూవియండికనేమిసేయినో 113

ఉ1 నెలదిశిరోజనూక్య నుతజేసికగృంగి నిలంబబింబచు

శ్చులిపా నక్కి లేవడు ముఖారవంజావరింపమచ్చియన్
 కలజడపులం గోదమపసమతి గోరెనద్యశ్యసిద్ధితా
 వొలగ ను పట్టదునియతిదోద్దడి దేవుడనుగ్రహించివన్ ॥ ౨౦

చ॥ నడ మనువచ్చి పోచ్చి నను నాతిచనుగవకిండునేయన్ గా
 పడు మలుకాన లేకడి నాభిను కలలుల తూలనాడగా
 గడిమినిరోమలేగతి కాలునాగై కొనియెత్తి విడదగా
 నడంగనందోపంగ కులతంగచుంగవజ్జురంబుగన్ ॥ ౨౧

ది॥ నాతినుభాధకున్ నెరచి నాభివిలంబునమాగుచేటుల్
 స్ఫీతకుచోగ్వరాధరచి జ్వందింపనెవ్వరపెల్లదీపగా
 మెతకుబోలెనప్పమిగ మిడికిబుగ్గొనెరోమరాజవి
 భాగ్యతిగథాత్మ జ్ఞాదరుసియినదింబుగనిచ్చయించుటన్ ॥ ౨౨

చ॥ గురుకుచభారమున్నదను గూరతనూరునెత్తికెత్తె
 ద్భరమునగుందిగుంది ఎసితామణిమధ్య మద్యప్రినిస్ఫులికా
 సురుదిరరోమరాజితలబాపనచోపలు బెట్టిదిక్కులంబుర చెను
 లేక జాడగనుపట్టదికంచును నాభిజొచ్చెనో ॥ ౨౩

చ॥ కడళిరమ్యములై న యూరులిగుప్రక్కండగ్గర కన్వర్తనం
 వదతోగుప్త తినొప్పుతజ్జనుభూమద్యంబునన్ రాణికా
 శ్చదమానమడుమేలియంతిపుర మొప్పన్ పైపయన్ మేఖలం
 గదియందీపినితంబమిగువంగసాగెనుంటాశాతన్ ॥ ౨౪

చ॥ తామగవదోనులెక్కి రతిపూవలతుండునుకాంతివారిధిన్
 దెమలిచిమాహాజాలవిధి దిసినలంతుక వేత్తమీనముల్
 దనుగవజోనులందిడినాదంబునరా నెరిరేయినాపకం
 తమకొడివెల్లకేరినిమానకనిల్పిరిదోమలంబుధిన్ ॥ ౨౫

చ॥ ముంగలవేల్లునుత్తి యక్షుమోసినమంబుగనొక్కు జెందెను

మొత్తం రోష్టునుటులంకకువింతగుదానిదామి
 నమరేఖనధరంబిదెమాదకావమింతగల్గియున్.
 పయతినాధుదంతహత్తిసైచునవంగుని మాయయెట్లకో. ౨౬

ఉ ముంగల వేలిమాక్కి కను ముట్టకుమాద్దుగొపంగ రాకుక.
 న్నంగి ఎజామపన్న నుదిమాత్కొను మోహమునాప లేక కి.
 మ్మంగనా ద్దు గానిమనోహర కాంతి తెరంపుటిం చిమా.
 ద్దుంగొన మద్దులొక్క దువిళ్ళ ప్పరిమానె మోవిమాటిన్. ౨౭

చి బలుమెరుగిచ్చివజ్రముల పల్వరునకర చియించిమంచితెం
 వలినునాన్కొనాచ్చినిభాతేమువదికానుభోదరంబవెం
 జెలగునపాళి పెరిసిడి చెన్నగునోష్టపుటంబులందుజె
 య్విలయపుటందెమిలవృథ మోహపుటోన్నతమన్యకోటిగన్. ౨౮

కి చక్కరచిలమునునునవి
 చోన్న పుటలను విరున్న జాపట్టుఫలం
 చిక్కలికి కలికిచిటుకిము
 పక్కటదలదోసివీశేమై నేలబజా. ౨౯

చి జగితప్రమాదారాశి చెలి జేసియెరుగనకుండనోష్యత్.
 మిగిలినయెద్దిమోహభరణిద్వయిబెట్టి వ్యాదంతరంబునన్.
 జిగిచెవిథారిమూడుడల బందము దూరుదుచోటులేమై
 కగయగ్రోయగావరుసనిలిచనుంగప హెచ్చజొచ్చజో. 30

చి కలిగినశంబులో నమరకై లొలుదొల్ల నెవర్వమెత్తి పూ.
 గిలినకకరలక్ష్మీ వరికిందిననాత్మకులమిమిదామి.
 దులుగననేక వర్ణములు దొందరి బెట్టుగా నాకొనెట్లని
 ట్లలవట బెట్టిపెట్టికలకట్ట నున్యతలెందకేబడన్. 31

ఉ అతిమధురస్వరంజుగల దండుననత్త మమాడునేను.

శ్రీమతీకరణముగృతరథాంకృతకంబదిమన్యమృతా
 రుతహరిపూగీర్తిరుమనిరీదుల చేసధమంబుజామృత
 చరివగళంబుజా శ్రువధమాంతరిమంతరగతిరేలన్ 32

44 మగువక వావై వలసమా పతనోప్పు మెరుంగుకొప్పుగు
 బృగవయునిట్టింపుగొన బాలెకు కృష్ణులచెలంగుపై
 యుగవర మన్ సుమాధ్యయితు నాద్యయం ద ముసర్వునొక్కడన్
 మగుడక మయమాధ్యమిక సుయదుమాదగంబుభలరంబుగన్ 33

51 నిలుచెల్లకృంగారినిభిశ్రేష్ఠమృదులాంగి
 చంద్రునాస్యము సేయునభిముఖంబు
 కరుణించుచెలికనుల్ కర్ణశ్రీలములపై
 బిపురన్న రోదలబుజు మహామణి
 పెనువీరమువకంబదిసిరికి సేయునుచునుల్
 స్వోదృగృతు నంబువగు మూర్తి
 సాణులంభజబీభత్సప్రహేళముల్
 ప్రత్యేగమిద్భులప్రకృమంబు
 ఇతరనిర్వేదమునరించు నరివయూర్తి
 నవరసా వత పూర్తి విస్మయమందె
 గాకనింకొక్కచోనట్లుగానబడదు
 హరిజగన్మోహసయావమందుడక్కన్ 34

61 కపులచ్చయవడభగవ
 త్కవియునతిక చవ్రధృతివదద్యయికనుకన్
 వవనవగతివర్ణించెను
 చెపులకుపండువుగనంగళ్యంగారంబున్

10311

